

Минисериалът „Чернобил“ на НВО разбуни духовете, показвайки престъпната небрежност на съветския режим, предизвикала най-голямата атомна авария през ХХ век, чиито радиоактивни отпадъци нанасят непоправими вреди на територията на днешна Украйна, Беларус и Русия, както в Източна Европа и Скандинавия. Територията на България също е засегната от радиоактивния облак, но за разлика от други страни висшето ръководство на БКП в лицето на Тодор Живков угоднически мълчи в интерес на Кремъл и не предупреждава да се вземат навременни мерки за радиоактивна защита от населението.

Сайтът **desebg.com** припомня именно това престъпление на комунистическия режим, оглавяван от генералния секретар на компартията. Текстът е част от главата „Престъпления“ в книгата на разследващия журналист Христо Христов [„Тодор Живков. Биография“](#) (2009).

В него той цитира важни показания на Григор Стоичков, вицепремиер по време на аварията, дадени пред прокуратурата по дело 1 от 1990 г., водено срещу Живков за злоупотреба с власт.

На 26 април 1986 в съветската атомна електроцентрала в Чернобил, Украйна възниква най-тежката авария в историята на ядрената енергетика. Облакът от радиоактивни отпадъци, който се разнася, минава и над Източна Европа, включително и над България. Управлението на Тодор Живков и той лично не предупреждават своевременно за това обществото.

В подобни кризисни ситуации, когато е застрашено здравето на нацията от ръководителите ѝ се очаква адекватна реакция и навременни мерки. От страна на Тодор Живков в качеството му на ръководител на НРБ такава реакция липсва. Грижа и превантивни мерки са взети от УБО по отношение на храната и водата на правоимащите, а обществото е оставено да тъне в неведение.

Запазването на съветските интереси

Когато още на 26 април вечерта световните информационни агенции дават гласност на атомната авария в България обществото е оставено в неведение. Москва официално мълчи. А Живков, който може с едно телефонно обаждане да се свърже с Москва, дори не си дава сметка, че в този момент той е човекът, който трябва да защити българския народ.

Запазването на съветските интереси обаче без съмнение се оказват по-важни. Москва продължава да мълчи и на 27 април. Първото безобидно съобщение за аварията е пуснато по радиото и телевизия в СССР едва на 28 април вечерта.

Показателното мълчание на Живков

Показателно за мълчанието на Живков по този случай е разказът за случилото се на тогавашния зам.-председател на Министерския съвет Григор Стоичков, който е председател на правителствената комисия за преодоляване на последствията от бедствия и аварии.

Той не само потвърждава липсата на реакция от страна на първия партиен и държавен ръководител, но и високомерното поведение на съветските власти, спестило информация за аварията на правителствено ниво. Стоичков свидетелства:

„За Аварията в Чернобилската АЕЦ Министерският съвет не е получил официално съобщение от съветска страна, нито от съветското ръководство, както и от ЦК на БКП и лично от Тодор Живков. Първото кратко неофициално съобщение за аварията ние получихме на 29 април 1986. На 30 април излезе официалното съобщение на съветското правителство, което беше публикувано във в. „Работническо дело“. Още на 29 април споделих с председателя на Министерския съвет Георги Атанасов за станалата авария и го информирах, че по линия на Гражданска защита са дадени указания за наблюдение. Предложих му да се проведе съвещание, което се състоя на 4 май. На същото бяха разяснени мерките, които следва да се провеждат от министерствата и председателите на общинските съвети.“

Съветският посланик: "Шумите" повече отколкото трябва

Съобщения за българското население са давани от КИАЕМЦ на 2, 4, 6 май, но те са много кратки и лаконични и закъснели. На 10 май следва ново правителствено съвещание.

„В този период от време аз се обърнах към посланика на СССР Леонид Греков за изпращане на специалист за оказване на помощ. Той ми препоръча да се обърна към съветския Комитет за мирно използване на атомната енергия. Греков ми каза, че ние преувеличаваме опасността от радиационното замърсяване и „шумим“ повече отколкото трябва. Отговорих, че като правителство ние сме длъжни да проведем тези мероприятия, които нашите специалисти считат за необходими“, пояснява Григор Стоичков пред прокуратурата през 1990 г.

Специални доклади, останали без последствия

Той изготвя специален доклад по случая, адресиран до председателя на Държавния съвет Тодор Живков и министъра на народната отбрана Добри Джурев. „Информирах Живков, че има замърсяване и че сме взели мерки за разместване на зърното, за спиране продажбата на известно количество сирене и производството на ябълков сок. Казаното от мен беше възприето само като една информация без той да вземе отношение”, казва още Григор Стоичков.

В началото на 1987 г. е изготвен нов доклад до Живков относно „Предварителна информация за радиационната обстановка в страната в края на 1986“. В него се посочва, че в резултат на изхранването на животните със замърсени фуражи се очаква повишаване на радиацията.

Онова, което следва е повторно повишаване на радиацията в млякото и месото. Очевидно как радиацията се отразява на населението не е била от първостепенно значение за Тодор Живков, който в случаи, които пряко засягат интересите на СССР, както аварията в Чернобил, предпочита да не взема решения, които да предизвикат неодобрението на Москва.